

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-103>

УДК 339.9

РОЗВИТОК ЕКСПОРТУ МЕТАЛОКОНСТРУКЦІЙ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ: ЛОГІСТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

DEVELOPMENT OF UKRAINIAN METAL STRUCTURE EXPORTS ON THE WORLD MARKET: LOGISTICAL CHALLENGES AND PROSPECTS

Михайленко Ольга Геннадіївнакандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4405-9093>**Краснікова Наталія Олександрівна**кандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6484-2050>**Mykhailenko Olha, Krasnikova Nataliya**

Oles Honchar Dnipro National University

У статті проаналізовано динаміку експортно-імпортних операцій у відповідному сегменті та встановлено, що позиції України на світовому ринку металокопункцій залишаються нестійкими через високу вартість логістики, недостатню диверсифікацію ринків збуту, посилення зовнішньої конкуренції, обмежений доступ до фінансових ресурсів та необхідність відповідності міжнародним стандартам сертифікації. Визначено, що порушення традиційних маршрутів постачання, перевантаження окремих логістичних вузлів, зростання вартості перевезень, транспортування великогабаритної металомісткої продукції ускладнюють реалізацію експортного потенціалу галузі. Встановлено, що перспективи розвитку експорту металокопункцій України пов'язані з модернізацією виробничої бази, удосконаленням експортної логістики, розвитком мультимодальних перевезень, інтеграцією у європейські транспортно-логістичні мережі, диверсифікацією зовнішніх ринків і посиленням інституційної підтримки експортерів.

Ключові слова: металокопункції, експорт, Україна, світовий ринок, експортна логістика, логістичні виклики, зовнішньоекономічна діяльність, мультимодальні перевезення, диверсифікація ринку.

The article examines the current state, logistics challenges, and development prospects of Ukraine's metal structures exports on the global market. It is substantiated that, under the conditions of the transformation of the international economic environment, intensifying competition, increasing complexity of transport and logistics routes, and growing quality requirements, the export of metal structures is becoming increasingly important for strengthening Ukraine's foreign economic position. The study analyzes the dynamics of export and import operations in the relevant segment and demonstrates that, despite the existing production potential, Ukraine's position on the global metal structures market remains unstable. This instability is caused by high logistics costs, insufficient diversification of export markets, stronger external competition, limited access to financial resources, and the necessity to comply with international certification standards. Particular attention is paid to logistics factors that directly influence the competitiveness of Ukrainian exporters of metal structures. It is determined that the disruption of traditional supply routes, congestion at certain logistics hubs, rising transportation costs, and the specific nature of transporting large-sized and metal-intensive products significantly complicate the realization of the sector's export potential. In addition, these factors increase delivery time, reduce supply reliability, and weaken the price competitiveness of Ukrainian products in comparison with foreign suppliers. At the same time, the study shows that the prospects for the development of Ukraine's metal structures exports are associated with a set of interrelated factors. These include the modernization of the production base, improvement of export logistics, expansion of multimodal transportation, integration into European transport and logistics networks, diversification of external markets, and strengthening of institutional support for exporters. The paper concludes that further strengthening of Ukraine's position on the global metal structures market requires a comprehensive combination of production, logistics, organizational, and

foreign economic solutions aimed at increasing the efficiency of export activity and improving the competitiveness of domestic producers.

Keywords: metal structures, exports, Ukraine, global market, export logistics, logistics challenges, foreign economic activity, multimodal transportation, market diversification.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації світової економіки розвиток експорту металопродукції України відбувається під впливом посилення міжнародної конкуренції, нестабільності логістичних маршрутів, зростання транспортних витрат, ускладнення доступу до зовнішніх ринків і підвищення вимог до якості та сертифікації продукції. За таких умов проблема полягає у необхідності пошуку ефективних шляхів зміцнення позицій українських виробників металопродукції на світовому ринку з урахуванням сучасних логістичних викликів. Це зумовлює важливість наукового обґрунтування перспектив розвитку експорту, оцінки впливу логістичних чинників на конкурентоспроможність продукції та визначення практичних напрямів удосконалення експортно-логістичного забезпечення галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі значна увага приділяється проблемам розвитку експорту металопродукції, логістичним обмеженням зовнішньої торгівлі та підвищенню конкурентоспроможності промислових підприємств. Зарубіжні дослідники G. Culot, M. Podrecca, G. Nassimbeni [1], X. Lu та A. Taghipour [2] розглядають цифровізацію ланцюгів постачання, використання аналітичних і логістичних рішень для підвищення ефективності експортної діяльності та адаптації підприємств до нестабільного зовнішнього середовища. Українські науковці С. В. Смерічевська, Л. Проданова, О. Якушев [3] акцентують увагу на цифровізації логістики та управлінні ланцюгами постачання. У працях Г. Дугінець [4] та співавторів досліджено особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств металургійної галузі України в умовах сучасних викликів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження розвитку експорту металопродукції України на світовому ринку з акцентом на організаційні, зовнішньоекономічні логістичні виклики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку експорту металопродукції України на світовому ринку, виявлення основних логістичних викликів, що вплива-

ють на конкурентоспроможність вітчизняних виробників, а також в обґрунтування перспективних напрямів удосконалення експортно-логістичного забезпечення галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Металеві конструкції займають особливе місце в структурі експорту України, оскільки вони поєднують промислові, будівельні та інженерні характеристики та тісно пов'язані з розвитком інфраструктури, модернізацією виробництва, енергетичними проектами, логістичними об'єктами, процесами реконструкції та потребами енергетичного сектору. Особливу роль у формуванні попиту відіграє сфера альтернативної енергетики, яка стимулює виробництво систем кріплення для фотомодулів. В останні роки спостерігається активне розширення сонячних електростанцій, що створює стабільну нішу для продукції українських виробників. Водночас ключовими викликами для цього сегменту є нестабільність валютного ринку, коливання цін на сировину та необхідність удосконалення логістичних ланцюгів. Тому перед українськими експортерами стоїть подвійне завдання: зберегти свою існуючу присутність на ринку та одночасно створити нові конкурентні переваги завдяки якості, гнучкості, відповідності сертифікації та ефективності логістики. Логістика є не просто допоміжним елементом експортної діяльності, а одним з ключових факторів, що визначають цінову конкурентоспроможність, надійність поставок, виконання договірних зобов'язань та довгострокову репутацію на міжнародному ринку.

Важливим чинником розвитку експорту українських металопродукцій є торговельна лібералізація у відносинах з Європейським Союзом. У 2022 році ЄС запровадив тимчасове скасування імпорتنих мит і квот на українські товари як елемент економічної підтримки України в умовах війни, що сприяло зниженню торговельних бар'єрів і розширенню доступу вітчизняної продукції до європейського ринку [5; 8]. Водночас станом на 2026 рік доцільно враховувати, що первинний режим автономних торговельних преференцій зазнав змін: з другої половини 2025 року ЄС перейшов до оновленого формату торго-

вельного регулювання в межах переглянутої Угоди про поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі, тоді як для окремих товарних груп, зокрема продукції із заліза та сталі, пільгові умови були продовжені окремими рішеннями [6; 7]. За таких умов торговельна політика ЄС залишається важливим зовнішнім чинником, що впливає на конкурентні можливості українських виробників металопродукції на європейському ринку.

Відповідно Гармонізованої системи опису та кодування товарів та Закону України «Про Митний тариф України» від 19.10.2022р. № 2697-IX, Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності відносить металопродукції до Розділу XV, який у свою чергу включає 83 групу «Інші вироби з недорогоцінних металів» Вказана група включає підгрупи. Згідно нашого дослідження, далі будемо розглядати підгрупу 8302 «Арматура кріплення, фурнітура та аналогічні вироби з недорогоцінних металів, що використовуються для меблів, дверей, сходів, вікон, віконниць, у кузовах транспортних засобів, для лимарських виробів, валіз, ящиків, скриньок та аналогічних виробів; вішалки для шляп, гачки для шляп, кронштейни та аналогічні вироби з недорогоцінних металів; ролики з арматурою з недорогоцінних металів; автоматичні пристрої з недорогоцінних металів для закривання дверей (доводчики)» [9; 10]. Металопродукції, які належать до товарної позиції 8302 виготовляються із недорогоцінних металів, таких як сталь, алюміній, латунь чи сплави, що забезпечує їхню міцність, довговічність і доступність. У таблиці 1 наведено ключові показники зовнішньоторговельної діяльності України металопродукціями, що класифікуються за кодом 8302 згідно з ГС.

Аналіз даних табл. 1 свідчить, що у 2020–2024 рр. зовнішня торгівля України металопродукціями за кодом 8302 ГС характеризувалася нестабільною динамікою та стійким переважанням імпорту над експортом. Найвищий обсяг експорту зафіксовано у 2021 р. – 67,0 млн дол. США, що на 36,2% більше порівняно з 2020 р. У 2022 р. експорт скоротився на 32,3% внаслідок воєнних дій, порушення виробничих процесів і логістичних зв'язків. Після часткового відновлення у 2023 р. у 2024 р. експорт знову зменшився до 40,2 млн дол. США.

Імпорт металопродукції також мав коливальну динаміку: після зростання у 2021 р. на 27,1% у 2022 р. він скоротився на 46,2%, однак у 2023–2024 рр. поступово відновлю-

вався і досяг 208,9 млн дол. США. Це свідчить про зростання внутрішнього попиту, насамперед з боку будівельного, інфраструктурного та енергетичного секторів (табл. 1).

Частка металопродукції у загальному експорті України залишалася низькою – 0,10–0,15%, а частка України у світовому експорті за кодом 8302 ГС знизилася з 0,16% у 2021 р. до 0,10% у 2024 р. Отже, наведені дані свідчать про імпортозалежність внутрішнього ринку, нестійкість експортного потенціалу та необхідність модернізації виробництва, диверсифікації ринків збуту й посилення підтримки вітчизняних експортерів (табл. 1).

Українські металопродукції постачаються до низки держав, а їхні обсяги значно варіюються залежно від країни. Найбільшу частку в структурі експорту 2024 року займає Польща, Румунія, Литва, Молдова (табл. 2).

Аналіз табл. 2 дозволяє констатувати значні трансформаційні процеси в географічній структурі експорту металопродукції України. Виявлені тенденції свідчать про:

1. Посилення експортної орієнтації на ринки країн Центральної та Східної Європи: зокрема, Польщі, Північної Македонії, Латвії та Румунії. Цей феномен зумовлений рядом факторів, включаючи географічну близькість, логістичні переваги, а також активізацію торговельних відносин у рамках євроінтеграційних процесів.

2. Зниження інтенсивності експортних потоків до Німеччини: що пов'язано з перерозподілом експортних потоків, зміною кон'юнктури на європейському ринку металопродукції, а також впливом геополітичних факторів.

3. Формування нових географічних векторів експортної діяльності України з високими темпами зростання: зокрема, Північної Македонії, Латвії, Нідерландів. Цей процес зумовлений активізацією інвестиційної діяльності, реалізацією інфраструктурних проектів та зростанням попиту на українські металопродукції.

Загалом, обсяги експорту товарів групи 8302 з України у 2024 році становили 40,2 млн дол. США, що на 24,3% менше, ніж у 2023 році (53,1 млн дол. США) та у 2022 році (45,4 млн дол. США). Частка України на світовому ринку цієї товарної групи у 2024 році склала 0,10%, що дещо нижче порівняно з 2020 роком (0,13%), а у глобальному рейтингу експортерів спостерігається зниження позицій з 33-го місця у 2020 році до 42-го у 2024 році (табл. 2) [10].

Таблиця 1

Динаміка експорту та імпорту металокопструкцій України (код товару 8302 за ГС)

Показники/рік	2020	2021	2022	2023	2024
Експорт, тис. дол. США	49185	67001	45359	53081	40221
Темп росту, %	-	136.2	67.7	117.0	75,7
Темпи приросту, %	-	36.2	-32.3	17.0	-24.3
Імпорт, тис. дол. США	202868	257892	138817	176284	208871
Темп росту, %	-	127.1	53.8	127.0	118,5
Темпи приросту, %	-	27,10	-46.2	27.0	18,5
Частка українського експорту металокопструкцій (код товару 8302 за ГС) в загальному експорті товарів України, %	0,1	0,1	0,1	0,15	0,10
Частка українського експорту металокопструкцій (код товару 8302 за ГС) у світовому експорті металокопструкцій (код товару 8302 за ГС), %	0,15	0,16	0,11	0,13	0,10

Джерело: сформовано авторами на основі [10]

Таблиця 2

Основні імпортери українських металокопструкцій (код товару 8302 за ГС), тис. дол. США

Країна-імпортер	2020	2021	2022	2023	2024	Структура, 2024 р., %	Темпи змін 2024/2020, %	Рейтинг за темпами змін 2024/2020
Польща	11499	14580	17272	21782	12253	30,47	106,50	8
Північна Македонія	19	1037	5924	6022	2333	5,80	12278,90	1
Латвія	87	86	455	4 655	1881	4,68	2161,00	2
Румунія	226	501	1942	2 854	3553	8,84	1572,60	3
Молдова	1953	2117	2103	2071	2465	6,13	126,20	7
Литва	497	599	910	1920	3152	7,84	634,60	4
Німеччина	1289	3242	1769	1298	658	1,64	51,00	11
Нідерланди	71	232	716	1265	1018	2,53	1433,80	5
Франція	608	983	648	1226	524	1,30	86,20	9
Естонія	408	10	658	1199	765	1,90	187,30	6
Угорщина	428	5477	1230	1144	1162	2,89	271,50	5
Данія	1074	1215	1208	1058	1110	2,76	103,30	10
...
Всього	49185	67001	45359	53081	40221	100%	-	-

Джерело: сформовано авторами на основі [10]

Таким чином, незважаючи на певне зростання у попередні роки, у 2024 році позиції України на світовому ринку металокопструкцій за групою 8302 ослабли, що свідчить про необхідність удосконалення експортної політики, розширення ринків збуту та підвищення конкурентоспроможності продукції.

Експорт металокопструкцій України на світовому ринку формується під впливом сукупності зовнішніх і внутрішніх чинників, які одночасно створюють як суттєві обмеження, так і нові можливості для розвитку галузі.

Серед основних викликів слід виокремити посилення міжнародної конкуренції, високі

логістичні витрати, нестабільність транспортних маршрутів, обмежений доступ до фінансових ресурсів, зростання собівартості виробництва, а також необхідність відповідності міжнародним стандартам якості та сертифікації. Додатковими стримувальними чинниками є нерівномірність зовнішнього попиту, ускладнення експортної логістики та недо-

статня диверсифікація ринків збуту, що підвищує вразливість українських виробників до змін глобальної кон'юнктури [11-15] (табл. 3).

Експорт металоконструкцій України на світовому ринку значною мірою залежить від ефективності логістичного забезпечення, оскільки саме логістика визначає швидкість поставок, рівень транспортних витрат, ста-

Таблиця 3

Виклики та перспективи експорту металоконструкцій України на світовому ринку

Аспект	Основний зміст	Вплив на експорт металоконструкцій України	Перспективні напрями реагування
Посилення міжнародної конкуренції	Активізація виробників з інших країн, зокрема з нижчою собівартістю продукції	Зниження цінової конкурентоспроможності українських експортерів	Підвищення якості продукції, модернізація виробництва, пошук ринкових ніш
Високі логістичні витрати	Подорожчання перевезень, зберігання та супутніх логістичних послуг	Зростання собівартості експорту, зменшення прибутковості	Оптимізація логістики, розвиток мультимодальних перевезень
Нестабільність транспортних маршрутів	Порушення традиційних шляхів експорту, затримки поставок	Ускладнення виконання контрактів і зниження надійності постачання	Диверсифікація логістичних маршрутів і партнерів
Обмежений доступ до фінансових ресурсів	Дефіцит інвестицій для модернізації виробництва та розвитку експорту	Уповільнення технологічного оновлення та розширення ринкової присутності	Розширення фінансової підтримки, залучення інвестицій
Зростання собівартості виробництва	Підвищення витрат на енергію, сировину, оплату праці та логістику	Ослаблення конкурентних позицій на зовнішніх ринках	Енергоефективність, оптимізація витрат, інноваційне оновлення
Необхідність міжнародної сертифікації	Високі вимоги до якості, безпечності та відповідності стандартам	Обмеження доступу до окремих ринків за відсутності сертифікатів	Розвиток сертифікаційної інфраструктури, адаптація до міжнародних стандартів
Недостатня диверсифікація ринків збуту	Залежність від обмеженого кола торговельних партнерів	Підвищення чутливості до змін зовнішньої кон'юнктури	Розширення географії експорту, вихід на нові ринки
Наявний виробничий потенціал	Наявність підприємств і виробничих потужностей у галузі	Формує основу для нарощування експорту	Підтримка виробничої бази та модернізація підприємств
Попит у сферах будівництва, енергетики та інфраструктури	Зростання потреб у металоконструкціях на зовнішніх ринках	Створює нові можливості для розширення експорту	Орієнтація на перспективні сегменти світового ринку
Інтеграція у міжнародні ланцюги постачання	Участь у глобальних виробничих і збутових мережах	Посилення експортного потенціалу та ринкової стійкості	Розвиток кооперації, поглиблення міжнародного партнерства

Джерело: сформовано авторами на основі [11-15]

більність виконання контрактів і загальну конкурентоспроможність вітчизняних виробників. У сучасних умовах українські експортери металоконструкцій стикаються з низкою суттєвих логістичних викликів (табл. 4).

Першим основним викликом є порушення традиційних транспортних шляхів та реконфі-

гурація експортних каналів. Втрата або зниження ефективності деяких логістичних шляхів збільшило терміни доставки, ускладнило планування експортних потоків та змусило компанії більше покладатися на альтернативні наземні та мультимодальні транспортні коридори (табл. 4).

Таблиця 4

Логістичні виклики та перспективи експорту металоконструкцій України на світовому ринку

Логістичні аспекти	Основні прояви	Вплив на експорт металоконструкцій	Перспективні напрями вдосконалення
Порушення транспортних маршрутів	Зміна традиційних шляхів експорту, обмеження окремих напрямів перевезень	Ускладнення поставок, зростання строків доставки	Переорієнтація на альтернативні та мультимодальні маршрути
Висока вартість перевезень	Подорожчання транспортних, складських і супутніх логістичних послуг	Зростання собівартості експорту, зниження цінової конкурентоспроможності	Оптимізація логістичних витрат, розвиток партнерства з міжнародними перевізниками
Недостатня пропускна спроможність логістичних вузлів	Перевантаження прикордонної, портової та залізничної інфраструктури	Затримки у виконанні контрактів, зниження надійності постачання	Розвиток прикордонної та транспортної інфраструктури
Значні габарити та матеріаломісткість продукції	Складність транспортування металоконструкцій, потреба у спеціалізованих перевезеннях	Зростання витрат на доставку, обмеження логістичної гнучкості	Використання спеціалізованих логістичних рішень і планування поставок
Необхідність дотримання міжнародних логістичних стандартів	Вимоги до пакування, маркування, зберігання та транспортування	Посилення вимог до організації експортної логістики	Удосконалення стандартів логістичного супроводу та якості доставки
Нестабільність експортної інфраструктури	Порушення роботи окремих елементів транспортно-логістичної системи	Підвищення ризиків зриву поставок	Диверсифікація каналів експорту та посилення стійкості логістичних мереж
Обмежена цифровізація логістичних процесів	Недостатній рівень використання цифрових рішень у координації експорту	Зниження оперативності та прозорості логістичного управління	Запровадження цифрових логістичних платформ і систем моніторингу
Недостатня інтеграція у міжнародні логістичні мережі	Обмеженість доступу до глобальних транспортно-логістичних сервісів	Ускладнення виходу на нові ринки та розширення експорту	Поглиблення співпраці з міжнародними логістичними операторами
Складність митно-логістичних процедур	Тривалість оформлення, адміністративні бар'єри, додаткові витрати	Уповільнення експортних операцій	Спрощення митних процедур і підвищення ефективності логістичного адміністрування

Джерело: сформовано авторами на основі [11-15]

Другою перешкодою є висока вартість логістичних послуг, включаючи транспортування, перевалку, зберігання, страхування та допоміжні операції. Ці витрати знижують маржу експортерів та послаблюють цінову конкурентоспроможність української продукції порівняно з постачальниками з регіонів зі стабільнішими та дешевшими логістичними системами. Третя проблема стосується інфраструктурних обмежень, включаючи переважані прикордонні переходи, недостатню пропускну здатність певних сегментів залізничного та автомобільного сполучення, а також нерівномірний доступ до спеціалізованих логістичних послуг для негабаритних або важких вантажів. Четвертою проблемою є необхідність дотримання міжнародних технічних та якісних стандартів, вимог до упаковки, умов доставки та процедур сертифікації, що збільшує складність та вартість експортних операцій. Вагомим чинником ускладнення логістичних процесів є також необхідність переорієнтації на альтернативні канали транспортування, зокрема сухопутні та мультимодальні перевезення, що часто супроводжується додатковими витратами та організаційними труднощами (табл. 4).

Окремим викликом для українських виробників металопродукції є висока матеріаломісткість і значні габарити такої продукції, що ускладнює транспортування, підвищує вартість логістичних операцій і вимагає належного технічного забезпечення перевезень. Крім того, важливу роль відіграє потреба в дотриманні міжнародних стандартів пакування, маркування, зберігання й доставки продукції, що посилює вимоги до організації експортної логістики. Усе це знижує гнучкість експортерів і може обмежувати їх можливості швидко реагувати на зміни попиту на зовнішніх ринках. Логістичні проблеми тісно пов'язані з ширшими структурними факторами, серед яких – обмежений доступ до фінансування для модернізації та розширення, зростання виробничих витрат, волатильність зовнішнього попиту, недостатня адаптація деяких підприємств до цифрового управління логістикою та неповна інтеграція в європейські та світові транспортні та розподільчі системи (табл. 4).

У цьому контексті логістику слід розглядати не лише як технічне питання, а й як економічну, організаційну та стратегічну проблему. Ефективність експорту залежить від здатності компаній інтегрувати логістичне планування в ширшу бізнес-стратегію, гнучкіше керувати

ланцюгами поставок, зменшувати залежність від вузького набору транспортних каналів та координувати графіки виробництва з потужностями доставки.

Незважаючи на значні перешкоди, Україна зберігає суттєві перспективи для зміцнення експортних позицій своєї галузі металопродукції. Одна з ключових можливостей пов'язана зі зростанням попиту на металопродукції в проектах модернізації інфраструктури та посткризової реконструкції в різних регіонах. Попит також підтримується розширенням енергетичної інфраструктури, логістичних центрів, промислових парків, сільськогосподарських сховищ та транспортно-орієнтованого будівництва (табл. 3, 4).

Перехід на відновлювану енергетику, зокрема, створює нові можливості для постачальників сталевих каркасів, опорних конструкцій, промислових кріпильних систем та інших металевих виробів, пов'язаних з будівництвом. Якщо українські експортери зможуть відповідати міжнародним технічним специфікаціям та забезпечувати надійні поставки, ці сектори можуть стати перспективними напрямками для розширення експорту (табл. 3, 4).

Ще однією важливою перспективою є модернізація виробництва та перехід до продукції з вищою доданою вартістю. Довгострокове зростання експорту не може бути забезпечене виключно за рахунок цінової конкуренції або постачання стандартизованих виробів. Міцніші позиції на ринку вимагають технологічної модернізації, кращої точності інженерії, покращеної якості обробки, ширшої кастомізації продукції та більшої зосередженості на спеціалізованих сегментах, де надійність логістики та технічна відповідність мають більше значення, ніж найнижча ціна. Це означає, що експортна стратегія українських виробників повинна базуватися на поєднанні модернізації виробництва та оптимізації логістики. Іншими словами, промислова конкурентоспроможність та логістична конкурентоспроможність повинні розвиватися одночасно (табл. 3,4).

Також важливо підкреслити важливість диверсифікації ринку як стратегічного пріоритету. Надмірна залежність від обмеженої групи іноземних ринків підвищує вразливість до шоків попиту, змін у регуляторних актах та логістичних збоїв. Тому українським експортерам слід прагнути розширювати свою географічну присутність, зокрема на європейських ринках, у сусідніх регіонах та окре-

мих країнах, що розвиваються, де зростає попит на будівельну та промислову металопродукцію. Така диверсифікація повинна підтримуватися цілеспрямованим аналізом ринку, узгодженням сертифікації, участю у торговельних ярмарках та системах закупівель, налагодженням партнерських відносин з дистриб'юторами та підрядниками, а також адаптацією моделей доставки до вимог різних покупців. Гнучкість логістики тут особливо важлива, оскільки вихід на нові ринки часто залежить від здатності гарантувати своєчасну доставку, керувати складністю маршрутів та забезпечувати надійне виконання після укладення контракту.

Також необхідно зазначити роль інституційної та державної підтримки у зміцненні експортних перспектив. Розвиток експортної логістики для металевих конструкцій не може покладатися виключно на зусилля приватного бізнесу. Державна політика має значення в таких сферах, як модернізація транспортної інфраструктури, спрощення митних процедур, покращення прикордонної логістики, підтримка сертифікації та стандартизації, інструменти експортного кредитування, механізми страхування та сприяння міжнародній торгівлі. Крім того, тісніша інтеграція в європейські транспортні та регуляторні системи може знизити транзакційні витрати та покращити передбачуваність експортних операцій. Тому поєднання адаптації на рівні підприємства та інституційної підтримки розглядається як необхідна умова для покращення експортних показників України в цьому секторі (табл. 3, 4).

Окремий акцент робиться на ролі цифровізації в експортній логістиці. Впровадження цифрових інструментів у плануванні маршрутів, відстеженні вантажів, координації запасів, митній документації та комунікації з партнерами може значно підвищити операційну ефективність. Для експортерів металевих конструкцій цифрові логістичні рішення можуть зменшити невизначеність, покращити прозорість у всіх ланцюгах доставки та посилити реагування на збої. Цифровізація також може сприяти кращій координації між плануванням виробництва та графіками відвантаження, що особливо важливо для проектних та індивідуальних замовлень. У довгостроковій перспективі можливість використання цифрових логістичних інструментів може

стати додатковою конкурентною перевагою для українських експортерів на технологічно розвинених ринках (табл. 3, 4).

Висновки. Майбутнє експорту металоконструкцій з України на світовому ринку залежить від взаємодії кількох стратегічних факторів. До них належать модернізація виробничих потужностей, зменшення логістичних обмежень, диверсифікація експортних напрямків, розширення виробництва з доданою вартістю, зміцнення інфраструктури сертифікації та якості, а також розвиток більш гнучких та інтегрованих логістичних систем. Хоча поточні виклики залишаються значними, вони не скасовують потенціал розвитку сектору. Навпаки, вони виявляють сфери, де цілеспрямована трансформація може генерувати найбільший експортний ефект. Українські виробники металоконструкцій можуть покращити свої глобальні позиції, якщо поєднують промислову адаптацію із сучасною експортною логістикою, реагують на змінні вимоги ринку та будуватимуть міцніші зв'язки з міжнародними мережами постачання та будівництва.

Таким чином, розвиток експорту металевих конструкцій слід розглядати не лише як торговельну мету, а й як ширшу промислову та логістичну стратегію. Посилення ролі України на світовому ринку вимагає скоординованих зусиль, спрямованих на підвищення надійності, зниження ризиків доставки, підвищення технологічного рівня продукції та узгодження виробничих потужностей зі світовими тенденціями попиту. У цьому сенсі логістика є одночасно викликом і джерелом можливостей. Вона може обмежувати розширення експорту, коли інфраструктура, витрати та нестабільність маршрутів підривають конкурентоспроможність, але вона також може стати стратегічним важелем зростання за умови належної організації та інтеграції в експортну політику та управління підприємством. Тому довгострокові перспективи експорту металевих конструкцій з України залежать від того, чи зможе країна перетворити поточні логістичні обмеження на платформу для структурної модернізації, міжнародної інтеграції та сталого розвитку експорту. Перспективи подальших наукових розвідок доцільно пов'язати з просуванням металоконструкцій українського виробництва на зовнішні ринки за моделлю B2B.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Culot, G., Podrecca, M., & Nassimbeni, G. Artificial intelligence in supply chain management: A systematic literature review of empirical studies and research directions. *Computers in Industry*. 2024. Vol. 162. Art. 104132. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0166361524000605> (дата звернення: 19.04.2026).
2. Lu, X., Taghipour, A. A Review of Supply Chain Digitalization and Emerging Research Paradigms. *Logistics*. 2025. Vol. 9, No. 2. Art. 47. URL: <https://www.mdpi.com/2305-6290/9/2/47> (дата звернення: 19.04.2026).
3. Smerichevska S.V., Rodanova L.V., Yakushev O.V. Digitization of logistics and supply chain management. *Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management*. 2024. No. 26. pp. 113–123. URL: https://www.researchgate.net/publication/383902315_Digitization_of_logistics_and_supply_chain_management (дата звернення: 16.04.2026).
4. Duginets, G., et al. Foreign economic activities of Ukrainian ferrous metallurgy enterprises in the conditions of crisis. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2025. No. 1. pp. 164-171. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2025-1/164> (дата звернення: 23.04.2026).
5. EU trade relations with Ukraine. European Commission. 2025. URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (дата звернення: 20.04.2026).
6. Trade: EU extends safeguard measures suspension on iron and steel to support war-torn Ukraine's economy. Council of the European Union. 2025. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/06/05/trade-eu-extends-safeguard-measures-suspension-on-iron-and-steel-to-support-war-torn-ukraine-s-economy/> (дата звернення: 20.04.2026).
7. EU-Ukraine Deep and Comprehensive Free Trade Area. European Commission. 2025. URL: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-ukraine-deep-and-comprehensive-free-trade-area> (дата звернення: 17.04.2026).
8. Supporting Ukraine's trade. Council of the European Union. 2025. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-solidarity-supporting-ukraine-trade/> (дата звернення: 17.04.2026).
9. Офіційний сайт Верховної ради України. Закон «Про Митний тариф України» (Групи 50-97). 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26976-20#n814> (дата звернення: 23.04.2026).
10. Trade statistics for international business development (Trade Map). 2026. URL: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=5%7c%7c%7c%7c%7c83%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 23.04.2026).
11. Михайленко, О.Г., Краснікова, Н.О., Кокора, А.С. Перспективи ЗЕД України на світовому ринку металоконструкцій в умовах глобальної конкуренції та трансформаційних змін. *Ефективна економіка*. 2025. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.88> (дата звернення: 20.04.2026).
12. Михайленко, О.Г., Пащенко, О.В., & Дзяд, О.В. Сучасні стратегії просування українських компаній на європейський ринок металевих конструкцій. *Ефективна економіка*. 2026. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.67> (дата звернення: 20.04.2026).
13. Ukraine's Transport and Logistics System: Current and Prospective Opportunities and Challenges. World Bank. 2025. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099061725033525342> (дата звернення: 23.04.2026).
14. Global Trade Outlook and Statistics. March 2026. World Trade Organization. 2026. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/gtos0326_e.pdf (дата звернення: 23.04.2026).
15. Economic and Steel Market Outlook 2025–2026, Fourth Quarter. EUROFER. European Steel Association. 2025. URL: <https://www.eurofer.eu/publications/economic-market-outlook/economic-and-steel-market-outlook-2025-2026-fourth-quarter> (дата звернення: 23.04.2026)

REFERENCES:

1. Culot, G., Podrecca, M., Nassimbeni, G. (2024). Artificial intelligence in supply chain management: A systematic literature review of empirical studies and research directions. *Computers in Industry*, Vol. 162, Art. 104132. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0166361524000605> (accessed April 19, 2026).
2. Lu, X., Taghipour, A. (2025). A Review of Supply Chain Digitalization and Emerging Research Paradigms. *Logistics*, Vol. 9, No. 2, Art. 47. Available at: <https://www.mdpi.com/2305-6290/9/2/47> (accessed April 04, 2026).
3. Smerichevska S.V., Rodanova L.V., Yakushev O.V. (2024). Digitization of logistics and supply chain management. *Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management*, No. 26, pp. 113–123. Available at: https://www.researchgate.net/publication/383902315_Digitization_of_logistics_and_supply_chain_management (accessed April 16, 2026).

4. Duginets, G., et al. (2025). Foreign economic activities of Ukrainian ferrous metallurgy enterprises in the conditions of crisis. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, No. 1, pp. 164-171. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2025-1/164> (accessed April 23, 2026).
5. European Commission (2025). EU trade relations with Ukraine. Available at: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (accessed April 20, 2026).
6. Council of the European Union (2025). Trade: EU extends safeguard measures suspension on iron and steel to support war-torn Ukraine's economy. Available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/06/05/trade-eu-extends-safeguard-measures-suspension-on-iron-and-steel-to-support-war-torn-ukraine-s-economy/> (accessed April 20, 2026).
7. European Commission (2025). EU-Ukraine Deep and Comprehensive Free Trade Area. Available at: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-ukraine-deep-and-comprehensive-free-trade-area> (accessed April 17, 2026).
8. Council of the European Union (2025). Supporting Ukraine's trade. Available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-solidarity-supporting-ukraine-trade/> (accessed April 17, 2026).
9. Ofitsynyy sayt Verkhovnoyi rady Ukrayiny. Zakon «Pro Mytnyy taryf Ukrayiny» (Hrup 50-97). [Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. Law "On the Customs Tariff of Ukraine" (Groups 50-97)]. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/26976-20#n814> (accessed: 23.04.2026).
10. Trade Map (2026). Trade statistics for international business development Available at: https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx?nvpm=5%7c%7c%7c%7c%7c83%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 (accessed April 23, 2026).
11. Mykhailenko, O.G., Krasnikova, N.O., & Kokora, A.S. (2025). Perspektyvy ZED Ukrayiny na svitovomu rynku metalokonstruktsiy v umovakh hlobal'noyi konkurentsyyi ta tranformatsiynykh zmin [Prospects of Ukraine's foreign economic activity in the world market of metal structures in the conditions of global competition and transformational changes]. *Efektivna ekonomika*, No. 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.4.88> (accessed April 20, 2026).
12. Mykhailenko, O.G., Pashchenko, O.V., & Dzyad, O.V. (2026). Suchasni stratehiyi prosuvannya ukrayins'kykh kompaniy na yevropeys'kyy rynek metalevykh konstruktsiy [Modern strategies for promoting Ukrainian companies on the European market of metal structures]. *Efektivna ekonomika*, No. 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.67> (accessed April 20, 2026).
13. World Bank (2025). Ukraine's Transport and Logistics System: Current and Prospective Opportunities and Challenges. Available at: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099061725033525342> (accessed April 23, 2026).
14. World Trade Organization (2026). Global Trade Outlook and Statistics. March 2026. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/gtos0326_e.pdf (accessed April 23, 2026).
15. EUROFER. European Steel Association (2025). Economic and Steel Market Outlook 2025–2026, Fourth Quarter. Available at: <https://www.eurofer.eu/publications/economic-market-outlook/economic-and-steel-market-outlook-2025-2026-fourth-quarter> (accessed April 23, 2026)

Дата надходження статті: 17.04.2026

Дата прийняття статті: 08.05.2026

Дата публікації статті: 22.05.2026